

Historisch varen door de toekomst van de A5h

Een verkenning naar 'nieuwe' vaarwegen in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden. Vaardevolle recreatie.

De Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (A5h) is een blauwdooraderd plattelandsgebied. Het is dan ook niet verrassend dat in de historie die waterwegen ook intensief gebruikt zijn door bijvoorbeeld beurtschepen. Personen en goederen werden vervoerd. Sluizen bij Alblasserdam, Hardinxveld, Kinderdijk-Elshout, Groot Ammers, Vianen, Ameide, Gorinchem waren de in- en uitgang van het gebied, maar ook in het gebied was het schip HET vervoermiddel van vee, melk en groente. Alles wat door zijn omvang in niet in een kruiwagen paste, of door de afstand niet op klompen vervoerd kon worden, ging te water.

In de sloten en weteringen achter de kades van de 'waterschappen' werden bijvoorbeeld schouwen en aken gebruikt voor dat vervoer. Mest. Bagger. Kalveren. Hooi. Riet. Vervoerd over water. Gemak diende de mens.

Het water is er nog wel. Het vervoer gaat echter voornamelijk over de weg. De vaarwegen zijn er nog wel, maar de asfaltwegen hebben ze schepenloos gemaakt.

Water en recreatie zijn een goede combinatie, maar kunnen bij verkeerde impulsen ook snel een hinderpaal worden. Een Achterwaterschap vol met polyester jachten is een ander gezicht dan één met een historische zeilschip bijvoorbeeld. Een aantal jaren geleden werd voor een historische film opnames gemaakt in Kinderdijk. Twee historische zeilschepen voeren onder zeil langs de molens, die ook in zeil stonden, bij opkomende zon in een mooie grondmist. Dat trok veel bekijks en ontroerde zelfs enkele aanwezigen. Voor hun ogen voltrok zich iets dat zo bij elkaar paste, zo klopte, dat het ontroerde.

In het kader van Waardevol Toerisme (*ga uit van de leefomgeving van bewoners, niet van de aantrekkingskracht voor bezoekers*) is het van belang om een verkenning te doen naar de mogelijkheden van een nieuw soort waterrecreatie in onze regio. Naast waterrecreatie (zwerven door de waard) liggen er ook mogelijkheden voor vervoer over water. Wat zijn de mogelijkheden van verkoop van lokale goederen aan lokale mensen door een (duurzaam) varende SRV (Samen Rationeel Verkopen).

De wereld verandert maar moet nog verder veranderen. Meer aandacht voor duurzaamheid, klimaat en biodiversiteit. Waar liggen kansen voor vervoer van biologisch voedsel van bijvoorbeeld de Herenboerderij in Gorinchem via Arkel naar Vianen bijvoorbeeld. Onder zeil en als versiering van het landschap. Wat is er nodig om dat mogelijk te maken?

Vragen:

1. Wat is er waterstaatkundig mogelijk?
2. Waar liggen belemmeringen voor een zwerftocht door de A5h (dam Molenaarsgraaf, sluis Alblasserdam, bruggen, diepte vaargeul)?
3. Waar liggen kansen (nieuw waterveiligheidsplan WSRL met doorsteek Overwaard/Nederwaard, sluis bij Alblasserdam)?
4. Wat zijn de kernwaarden van de historie van transport over water in de regio?
5. Wat zijn de bedreigingen van een stimulans van waterrecreatie voor de leefomgeving?
6. Waar liggen historische aanknopingspunten (losplaatsen, zwaaiplaats vuilendam, korenmolens losplaats, kaasfabriek, scheepswerven, huisvljijt bouw schouwen en aken)?
7. Waar liggen kansen voor koppeling met klimaatadaptatie en biodiversiteit?
8. Waar liggen kansen voor koppeling met beurtschepen/srv verkoop?
9. Welke routes zijn mogelijk voor de SRV Beurtvaart? (Alblasserdam-Vuilendam, Kinderdijk-Hardinxveld, Vianen-Gorinchem)
10. Waar liggen kansen voor koppeling met leefbaarheid kernen (sluiting winkels, leegstand boerderijen)?
11. Is er een koppeling te maken met onderwijs (bijvoorbeeld voor wat betreft de bouw of reparatie van 'historische' recreatievaartuigen)?
12. Is er een koppeling te maken met overnachtingsplekken voor zwervende vaarders?
13. Welke routes zijn mogelijk? Uitbreiding richting poldervaart?
14. Zijn er combinaties of hubs aan te wijzen met andere zwerfmethodes (wandelen, fietsen)?
15. Kunnen we schepen (schouwen, aken) gaan verhuren als recreatievaart?
16. Op welke manier kan er gestuurd worden door de regio op dit onderwerp? (Wie is de trekker, welke organisaties moeten betrokken zijn?)

17. Zijn er vergelijkbare projecten? (trekschuiten IJssel, Tres Hombres vrachtvervoer onder zeil, verhuur historische schepen/roeiboten, scheepswerf schouwen en aken)

Middelen:

1. Onderzoek naar historische aanknopingspunten.
(literatuuronderzoek Schippers op de Alblas en de Graafstroom (Smit), Schouwen en Aken (van Zijderveld) etc.
2. Gesprekken met deskundigen op gebied van (nautische) geschiedenis van de streek (Waterschap, Historische Verenigingen, Watersportverenigingen, Den Haneker, schippers zeilvaartuigen)
3. Schetsschuit met geïnteresseerden. Droomsessie naar mogelijkheden Transport over Water
4. Verslag met daarin schets geschiedenis en resultaten verkenning, advies voor vervolg.